

ῥ ἀρετέρι, εἴτα δὲ τροπῇ τοῦ ῥ εἰς λ κατ' ἄνομ. ἀλέ-
ρι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Εἰς τὸ ἀέτριον ἐγένεν ἀποβολή
τοῦ λ, εἴτα δὲ ἀναπτύχθη γ μεταξὺ τῶν φων., ὅθεν ὁ
τύπος ἀγέτριον. Διὰ τὸ ἀλάτριπβ. τὸ ῥ. ἀλετρεύω.
τὸ ἀλέτριρ' ἐκ τοῦ ἀλέτρ' κατ' ἀνάπτυξιν συνοδίτου
ἀθόγγ. μεταξὺ δύο συμφ. καθὼς καὶ ἄσπρη-ἄσπρ'
ἄσπιρ', μαύρη-μαύρ'-μαύριρ', λίμνη-λίμν'
λίμιρ' κττ. Περὶ τούτων ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. Γραμμ.
τοῦ ῥ. ἰδιωμ. 22.

1) Τὸ ἄροτρον, γεωργικὸν ἐργαλεῖον πρὸς ἄροσιν τῆς
γῆς συνιστάμενον ἐκ τριῶν κυρίων μερῶν, τοῦ ἐλύματος
(ἀλετροπόδι), τῆς ἐχέτης (χερὴτρα), τοῦ ρυμοῦ
(σταβάρι) καὶ τοῦ ὕνιου κοιν. καὶ Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.
Πιστ. Οὐλαγ. Σίλατ. Συνασσ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Κολων. Κο-
τύωρ. Ὁφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. : Φρ. Κάνον
ἀλέτρ' (ἀροτριῶ) Θράκ. (Αἰν. κ.ά.) Τὸ περνώω τὸ χωράφι τρία
ἀλέτρια (τὸ ἀροτριῶ τρίς) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ.)
Πρῶτο ἀλέτρι (πρῶτον ὄργωμα) Κρήτ. Δεύτερον - τρίτον
ἀλέτρ' (δεύτερον - τρίτον ὄργωμα) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.)
Τὸν καλαμπόξ' θέλ' τρία ἀλέτρια, τοῦ σ'τάρ' ἓνα (ὁ ἀγρός, εἰς
τὸν ὅποιον μέλλει νὰ σπαρῇ ἀραβόσιτος, πρέπει νὰ ὀργωθῇ
τρίς, εἰς τὸν ὅποιον μέλλει νὰ σπαρῇ σῖτος, ἅπαξ) αὐτόθ.
Ἐκαμα τὸ χωράφι δι' ἀλέτρια (τὸ ὄργωσα δις) Κρήτ.
Φ'τεύουν μὲ τ' ἀλέτρ' (φυτεύω τι ἀφοῦ ὀργώσω δύο τρεῖς
φορὰς τὴν γῆν μὲ τὸ ἄροτρον) Μακεδ. (Χαλκιδ.) || Παροιμ.
φρ. Δεύτερο ἀλέτρι, δεύτερο δεμάτι (ἡ διπλῇ ἀροτριώσιν
διπλασιάζει τὴν παραγωγὴν) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Ὅταν ἀρχίσῃ ὁ Αὐγουστος νὰ βαρυχειμωνιάσῃ,
ὁ γεωργὸς τ' ἀλέτρι του ἀμέσως ἄς ταιριάσῃ
(ἂν ὁ χειμὼν προμηνύεται πρῶτος, πρέπει ὁ γεωργὸς ἀπὸ
τοῦ Αὐγούστου νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ἄροτρον διὰ νὰ ἀρχίσῃ
ἐνωρίς τὴν ἀροτριώσιν) Πελοπν. (Μεσσ.)

Κατὰ τὸν ἄντραν τὸ σπαθί, κατὰ τὸν βοῦν τ' ἀλέτρι
(ὅτι τὰ πάντα πρέπει νὰ εἶναι σύμμετρα καὶ ἀνάλογα)
Κάρπ.

Ἀποὺ ν' τ' ἀλέτρι δὸν μὴλὰ καὶ ὁ ζυγὸς του δάφνη,
κ' εἶν καὶ τὸ βουκεδράκι δὸν βασιλικὸ κλωνάρι
Κρήτ.

Φέρουν ζευγάρι ἀπ' τὸ βουνὸ κι ἀλάτρι ἀπὸ τοὺς κάμπους
ΣΖαμπέλ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλετήρι. β)
Τὸ ἔλυμα τοῦ ἀρότρου, ἥτοι τὸ μέρος, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ
τὴν βάσιν τοῦ ὅλου ἐργαλείου καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ
ὁποίου ἐφαρμόζεται τὸ ὕνιον, Κίμωλ. Νάξ. Ρόδ. Σέρφ.
Σίφν. Σῦρ. κ.ά. Συνών. ἀλετροπόδα, ἀλετροπόδι.

γ) Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ρυμοῦ τὸ συνεχόμενον μετὰ
τοῦ ἐλύματος, τὸ ὅποιον συνήθως εἶναι καμπύλον καὶ
πολλαχοῦ ἰδιαίτερον ἐντελῶς προσαρμοζόμενον πρὸς τὸ
δεύτερον μέρος τοῦ ρυμοῦ Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Ὁ
ἀστερισμὸς τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ Μακεδ. 3) Ὁ ἀστε-
ρισμὸς τῆς Πλειάδος Θεσσ.

Πβ. ἀλετρο.
ἀλετριίδα ἢ, Μύκ. ἀλεδριίδα Μύκ. Σῦρ. ἡδριίδα
Ἀνδρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλέτρι.
Φυτόν τι ἐδώδιμον.

ἀλετριζω Ἡπ. Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κρήτ. Χίος
κ.ά. — Λεξ. Κομ. Πόππλετ. Λάουνδ. Περὶδ. Μ. Ἐγκυκλ.
Ἡπίτ. Βλαστ. ἀλετριζον Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλέτρι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Καλλιεργῶ τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀρότρου, ἀροτριῶ ἐνθ' ἄν. :
Γῆ ἀλετρισμένη Λεξ. Πόππλετ. Συνών. ἀλετρεύω.

ἀλετρισμα τό, Ἡπ. — Λεξ. Κομ. Λάουνδ. Ἡπίτ.
Μ. Ἐγκυκλ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ῥ. ἀλετριζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Καλλιέργεια τῆς γῆς διὰ τοῦ ἀρότρου, ἀροτριασμός.
Συνών. ὄργωμα.

ἀλετριτής ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλέτρι.

Τὸ καρφίον, διὰ τοῦ ὁποίου καρφώνονται ἐπὶ τοῦ
ἐλύματος τοῦ ἀρότρου τὰ λεγόμενα φτερά. Πβ. ἀλε-
τριάφτι.

ἄλετρο τό, ἄριτρον Σάμ. ἔρατρε Τσακων. ἔρατσε
Τσακων. ἄλοτρο Ἰκαρ. ἄλειτρον Ἡπ. (Χιμάρ.) Ἰκαρ.
Κύπρ. Κῶς Ρόδ. Τήλ. Χίος (Καρδάμ.) κ.ά. — Λεξ. Λάουνδ.
ἄλετρο Ἀμοργ. Ἀνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἰκαρ. Ἰων. (Καράμπ.)
Κύθν. Κῶς Μύκ. Νάξ. Πάρ. (Λεῦκ.) Σύμ. Τήλ. Τήν. κ.ά.
ἄλιτρον Λέσβ. κ.ά. ἄλατρον Κάρπ. ἄλατρο Ἀπουλ.
(Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κάλυμν. Κάρπ. Κέρκ. (Ἀργυ-
ράδ. κ.ά.) Σίφν. κ.ά. — ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 84 ἄλατρον
Καλαβρ. (Μπόβ.) ἄλειτρος ὁ, Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄροτρον, ἐν ᾧ τὸ ο ἐτράπη εἰς ε διὰ
τὸ ρ, ὁ δὲ τύπος ἄρετρον ἐγένεν ἄλετρο τραπέντος τοῦ ρ
εἰς λ κατ' ἄνομ. Τὸ ἄλετρον καὶ παρὰ Πορτ.

1) Τὸ γεωργικὸν ἐργαλεῖον ἄροτρον σύνθηθ. καὶ Ἀπουλ.
(Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Τσακων. : Ἐξέξασιν 'ς τ' ἄλειτρον
τὸ ζευγάριον Κύπρ. Ἀλειτρον ξύλενον - σιερέτινον (σιδηροῦν)
αὐτόθ. Ἀνθρώπος μ' ἓνα ἄλατρο 'ς τὸν ὦμο ὠδηγοῦσε 'ς τὸ
χωρὶς τὸ μαῦρο καματερό του ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. || Φρ. Κάμνω
πέντε ἄλειτρα τ' ἀμπέλι (τὸ ὀργώνω πεντάκις) Κῶς || Ἄσμ.

Καινουργὸς ὅπ' ὁ ἄλειτρος, Σύρμω μαλαματένια,
καινούργιος ὅπ' ὁ ἄλειτρος, ἄξιο 'ταν τὸ ζευγάρι

Ἡπ. 2) Τὸ ἔλυμα τοῦ ἀρότρου Σίφν. Συνών. ἀλε-
τροπόδα, ἀλετροπόδι.

Πβ. ἀλέτρι.

ἀλετροδέμα τό, Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλέτρι καὶ δέμα.

Δεσμὸς τις ἡ κρίκος ἐκ σχοινίου, ὅστις περισφίγγεται
περὶ τι ἀντικείμενον ἐλκομένων κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν
τῶν ἄκρων τοῦ σχοινίου (τοιοῦτος δεσμὸς τιθανῶς ἐχρη-
σιμοποιεῖτο ἄλλοτε πρὸς σύνδεσιν τοῦ ρυμοῦ τοῦ ἀρότρου
πρὸς τὸν ζυγόν).

ἀλετροζυγα τά, Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλέτρι καὶ ζυγόν, δι' ὃ ἰδ. ζυγός.

Τὸ ἄροτρον μετὰ τοῦ ζυγοῦ: Παροιμ. Τ' ὀκνᾷ' κον τὸ
βούδ' τὴν Κερεκὴν λείδ' τ' ἀλετροζυγα (τὸ ὀκνηρὸ βόδι
τὴν Κυριακὴν λείχει τ' ἄλ.) Συνών. ζυγάλετρα.

ἀλετροθηλειά ἢ, ἀμάρι. ἀλιτρονθιλειά Ἱμβρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλέτρι καὶ θηλειά, παρ' ὃ καὶ θελειά
- θιλειά.

1) Εἶδος κόμβου ἡ δεσμοῦ διὰ σχοινίου, ὁποῖος εἶναι
ὁ πρὸς τὴν λαβὴν τοῦ ἀρότρου δεσμὸς τῶν ἡνίων τῶν
ἀροτριῶντων βοῶν. 2) Ἐπιρρηματ. κατὰ τὸν τρόπον
τῆς ἀλετροθηλειᾶς: Δένου τοῦ σκ'νὶ ἀλιτρονθιλειά.

